

S

ygn. akt: I C 1402/22

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 listopada 2023 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Krystian Szelağ
Protokolant:	Sekretarz sądowy Dominika Orzepowska

po rozpoznaniu w dniu 10 listopada 2023 r. w Olsztynie

na rozprawie

I sprawy z powództwa głównego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.

przeciwko M. S. (1), E. S. (1)

o zapłatę lub ukształtowanie świadczenia i zapłatę;

II sprawy z powództwa wzajemnego M. S. (1) i E. S. (1)

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.

o zapłatę

I w zakresie powództwa głównego

umarza postępowanie w zakresie roszczenia z pkt I.b) pozwu co do kwoty 156.723,94 zł oraz z pkt I.a) pozwu co do kwoty 117.274,69 zł;

oddala powództwo w pozostałym zakresie;

zasądza od powoda łącznie na rzecz pozwanych kwotę 10.817 złotych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty, tytułem zwrotu kosztów procesu;

II w zakresie powództwa wzajemnego

zasądza od pozwanego wzajemnego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powodów wzajemnych M. S. (1) i E. S. (1) kwotę 18.652,93 CHF (osiemnaście tysięcy sześćset pięćdziesiąt dwa 93/100 franków szwajcarskich) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 10 listopada 2023 r. do dnia zapłaty;

oddala powództwo wzajemne w pozostałym zakresie;

zasądza od pozwanego wzajemnego łącznie na rzecz powodów wzajemnych kwotę 6.400 złotych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty, tytułem zwrotu kosztów procesu.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 7 grudnia 2022 r. (data nadania) **powód (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W.** wniósł przeciwko pozwanym M. S. (1) i E. S. (1) o:

zasądzenie solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kwoty 500.974,03 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 1 listopada 2022 r. do dnia zapłaty, na którą to kwotę składają się:

kwota 344.250,09 zł tytułem zwrotu świadczenia w postaci kapitału kredytu wypłaconego stronie pozwanej,

kwota 156.723,94 zł tytułem zwrotu równowartości świadczenia banku polegającego na korzystaniu przez stronę pozwaną z kapitału udostępnionego przez bank, o którą to wartość strona pozwana jest wzbogacona kosztem powoda, a powód zubożony z korzyścią dla strony pozwanej,

ewentualnie – gdyby Sąd uznał, że nie ma podstaw do zasądzenia ww. kwot solidarnie, wniósł o zasądzenie ich w częściach równych, tj. po 250.487,01 zł od każdego z pozwanych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od 1 listopada 2022 r. do dnia zapłaty,

Ewentualnie, na wypadek nieuwzględnienia powyższego roszczenia w części, tj. w przypadku oddalenia roszczenia z punktu 1.b) (wartości korzystania przez stronę powodową z kapitału), wniósł o:

zmianę wysokości świadczenia (ukształtowanie) w ten sposób, że kwota należności banku od strony pozwanej z tytułu rozliczenia nieważności bądź bezskuteczności umowy nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem (...) z dnia 07.10.2005 r. powinna być poddana waloryzacji sądowej w ten sposób, że poza roszczeniem o zwrot środków wypłaconych przy uruchomieniu kredytu w ich nominalnej wysokości wskazanym w pkt 1.a powyżej, powodowi przysługuje dodatkowe świadczenie w postaci kwoty 234.599 zł wynikającej z istotnej zmiany siły nabywczej pieniądza,

zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powoda kwoty 234.599 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia następnego po doręczeniu pozwu pozwanym do dnia zapłaty, stanowiącej dodatkową kwotę ponad nominalną kwotę wypłaconego kapitału,

ewentualnie w przypadku, gdyby Sąd uznał, że nie ma podstaw do zasądzenia ww. kwot solidarnie – wniósł o zasądzenie ich w częściach równych, tj. po 117.299,50 zł od każdego z pozwanych, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia następnego po doręczeniu pozwu pozwanym do dnia zapłaty.

Nadto, wniósł o zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, wg norm przepisanych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty. Jednocześnie wniósł o zawieszenie postępowania do czasu ostatecznego zakończenia sprawy z powództwa strony pozwanej – aktualnie będącej na etapie postępowania kasacyjnego, w której Sąd Najwyższy rozstrzygnie skargę kasacyjną.

W uzasadnieniu wskazał, że wnosząc niniejszy pozew bank zmierza do ostatecznego rozstrzygnięcia kwestii spornych pomiędzy stronami, które powstały w związku z zarzutem nieważności (bezskuteczności) umowy. Zarzut ten został podniesiony w sprawie z powództwa strony pozwanej i stanowi on podstawę dochodzonego roszczenia. W ramach uprzednio rozstrzygniętego pomiędzy stronami sporu zapadł prawomocny wyrok ustalający, że umowa jest nieważna. Wyrok został zaskarżony skargą kasacyjną przez bank. W ocenie strony powodowej wyrok nie rozstrzygnął wszystkich skutków nieważności umowy. Bank zgłosił roszczenie o zapłatę zmierzające do ostatecznego rozliczenia nieważności umowy. Podstawą roszczenia jest art. 405 k.c. w zw. z art. 410 k.c. Powód podniósł, że w związku ze spełnieniem świadczenia przez bank, w postaci udostępnienia kapitału kredytu, strona pozwana została wzbogacona w ten sposób,

że nie musiała wydatkować własnych środków na pozyskanie kwoty kapitału w PLN. Gdyby strona pozwana zaciągnęła kredyt w PLN, musiałaby płacić od tego kredytu odsetki właściwe dla kredytu w złotych. Powód wskazał, że roszczenie ewentualne dotyczy waloryzacji kwoty kapitału udostępnionego stronie pozwanej (pозew k. 4-18v.).

Pismem z dnia 24 sierpnia 2023 r. powód cofnął – bez zrzeczenia się roszczenia – pozew w części, tj. w zakresie sformułowanego w pkt 1 lit. b) petitum pozwu roszczenia o zwrot równowartości świadczenia banku polegającego na korzystaniu przez stronę pozwaną z kapitału udostępnionego przez bank co do kwoty 156.723,94 PLN wraz z dochodzonymi od tej kwoty odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od 1 listopada 2022 r. do dnia zapłaty w odniesieniu do M. S. (1) i od 15 listopada 2022 r. do dnia zapłaty w odniesieniu do E. S. (1). Jednocześnie zmodyfikował żądanie pozwu w ten sposób, że roszczenia dochodzone do tej pory jako ewentualne stają się jednymi z roszczeń głównych (modyfikacja żądania pozwu z dn. 24.08.2023r. k. 203-204).

Powód, pismem z dnia 6 września 2023 r., cofnął bez zrzeczenia się roszczenia – pozew w części, tj. w zakresie sformułowanego w pkt 1 lit a) petitum pozwu roszczenia o zwrot kapitału kredytu co do kwoty 117.274,69 PLN, wnosząc jednocześnie o przyznanie od strony pozwanej na rzecz powoda – w zakresie cofniętego żądania pozwu wobec zapłaty należności w toku postępowania sądowego – zwrotu kosztów procesu z należnymi odsetkami, wg norm przepisanych.

W związku z powyższym, **powód ostatecznie wniósł o:**

zasądzenie solidarnie od strony pozwanej na rzecz powoda kwoty 226.975,40 PLN tytułem zwrotu świadczenia w postaci części kapitału kredytu wypłaconego stronie pozwanej wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od 1 listopada 2022r. do dnia zapłaty w odniesieniu do M. S. (2) i od 15 listopada 2022r. do dnia zapłaty w odniesieniu do E. S. (1),

zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powoda kwoty 11.453,56 PLN tytułem skapitalizowanych odsetek ustawowych za opóźnienie liczonych od kwoty 117.274,69 PLN za okres od 1 listopada 2022 r. do 18 sierpnia 2023 r., przy czym odpowiedzialność E. S. (1) będzie ograniczona do kwoty 10.902,53 PLN (z tytułu skapitalizowanych odsetek za opóźnienie liczonych od kwoty 117.274,69 PLN za okres od 15 listopada 2022 r. do 18 sierpnia 2023 r.) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia niniejszego pisma do dnia zapłaty,

ewentualnie, gdyby Sąd uznał, że nie ma podstaw do zasądzenia ww. kwot solidarnie, wniósł o zasądzenie ich in solidum, ewentualnie w częściach równych, tj. od M. S. (2) kwoty 113.487,70 PLN wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od 1 listopada 2022 r. do dnia zapłaty i kwoty 6.002,29 PLN wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia niniejszego pisma do dnia zapłaty, a od E. S. (1) kwoty 113.487,70 PLN wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od 15 listopada 2022 r. do dnia zapłaty i kwoty 5.451,26 PLN wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia niniejszego pisma do dnia zapłaty,

a) zmianę wysokości świadczenia (ukształtowanie) w ten sposób, że kwota należności banku od strony pozwanej z tytułu rozliczenia nieważności bądź bezskuteczności umowy nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem (...) z dnia 07.10.2005 r. powinna być poddana waloryzacji sądowej w ten sposób, że poza roszczeniem o zwrot środków wypłaconych przy uruchomieniu kredytu w ich nominalnej wysokości wskazanym w pkt 1.a powyżej, powodowi przysługuje dodatkowe świadczenie w postaci kwoty 234.599 zł wynikającej z istotnej zmiany siły nabywczej pieniądza,

b) zasądzenie od strony pozwanej solidarnie na rzecz powoda kwoty 234.599 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia następnego po doręczeniu pozwu pozwanym do dnia zapłaty, stanowiącej dodatkową kwotę ponad nominalną kwotę wypłaconego kapitału,

ewentualnie w przypadku, gdyby Sąd uznał, że nie ma podstaw do zasądzenia ww. kwot solidarnie – wniósł o zasądzenie ich w częściach równych, tj. po 117.299,50 zł od każdego z pozwanych, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia następnego po doręczeniu pozwu pozwanym do dnia zapłaty.

W pozostałym zakresie podtrzymał stanowisko zaprezentowane w pozwie i dalszych pismach procesowych.

W uzasadnieniu, powód wskazał, że strona pozwana w treści oświadczenia o potrąceniu z 10 sierpnia 2023 r. nie wskazała daty, z której kurs (...) miałby być podstawą przeliczeń. Tym samym, w ocenie powoda, należność przedstawiona przez pozwanych, skutecznie do potrącenia zamyka się w kwocie 117.274,69 PLN. Potrącenie ww. kwot skutkuje tym, że obie wierzytelności umarzają się do wysokości wierzytelności niższej. Tym samym, roszczeni banku o zwrot kapitału kredytu uległo umorzeniu do kwoty 226.975,40 PLN (344.250,09 PLN – 117.274,69 PLN) (pismo przygotowawcze wraz z modyfikacją żądania pozwu z dn. 06.09.2023r. k. 208-210).

W odpowiedzi na pozew **pozwani M. S. (1) i E. S. (1)** wnieśli o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na ich rzecz zwrotu kosztów postępowania wg norm przepisanych.

Pozwani podnieśli zarzut potrącenia swojej wierzytelności z tytułu nienależnego świadczenia, którego podstawą jest nieważna umowa kredytu w wysokości 117.274,69 zł i 66.843,15 CHF względem roszczenia powoda o zwrot uruchomionego kapitału z tytułu nieważnej umowy kredytu w wysokości 344,250 zł.

Jednocześnie pozwani złożyli pozew wzajemny, wnosząc o zasądzenie od pozwanego wzajemnego na rzecz powodów wzajemnych kwoty 18.652,93 CHF wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia następującego po dniu doręczenia wezwania i oświadczenia o potrąceniu pozwanemu wzajemnemu oraz zasądzenie od pozwanego wzajemnego na rzecz powodów wzajemnych zwrotu kosztów procesu za I instancję według norm przepisanych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za czas od uprawomocnienia się orzeczenia o kosztach do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu strona pozwana zakwestionowała zasadność roszczenia powoda zgłoszonego jako główne oraz ewentualnego, co do zasady i wysokości. Wskazali, iż bank udostępnił pozwanym kwotę 344.250,09 zł, natomiast pozwani na poczet rat kapitałowo-odsetkowych wpłacili w sumie kwotę 117.274,69 zł i 66.843,15 CHF. Tym samym, bank dysponuje aktualnie w całości świadczeniem nienależnym przewyższającym nawet wartością uruchomiony kapitał. Pozwani podali, iż kwota 66.843,15 CHF stanowi równowartość 432.105,32 zł przy zastosowaniu kursu średniego NBP z dnia składania pozwu, tj. 4,71 zł. W ocenie strony pozwanej, w związku ze złożeniem oświadczenia o potrąceniu oraz posiadaniu przez powoda całości wypłaconego kapitału, jego roszczenie jest niezasadne. Nadto, podnieśli, iż roszczenie banku o zwrot nienależnego świadczenia jest przedawnione. Odnosząc się do roszczenia banku o zwrot kwoty „korzystania z kapitału”, pozwani wskazali, że jest ono niedopuszczalne, bowiem nie sposób uznać, iż bezpodstawnym wzbogaceniem konsumenta kosztem banku była jego oszczędność wydatków na inny hipoteczny kredyt. Zatem brak jest podstawy prawnej na podstawie której bank mógłby dochodzić z tego tytułu roszczenia. Odnosząc się do roszczenia o zapłatę kwoty 234.599 zł i wniosku o waloryzację, pozwani podnieśli, iż z żądaniem zmiany wysokości lub sposobu spełnienia świadczenia pieniężnego nie może wystąpić strona prowadząca przedsiębiorstwo, jeżeli świadczenie pozostaje w związku z prowadzeniem tego przedsiębiorstwa.

Uzasadniając pozew wzajemny, powodowie wzajemni wskazali, iż dochodzą zasądzenia od pozwanego wzajemnego części swojego świadczenia nienależnego z nieważnej umowy kredytu w wysokości przewyższającej wierzytelność banku z nienależnego świadczenia z tytułu uruchomionego kredytu. Podnieśli, że wskutek potrącenia wierzytelności pozwanego wzajemnego wobec powodów wzajemnych w wysokości 344.250 zł, kwota ta została skompensowana z wierzytelnością powodów wzajemnych wobec pozwanego wzajemnego w wysokości 117.274,09 zł i 66.843,15 CHF. Powodowie podali, iż wysokość całego świadczenia nienależnego powodów w PLN to 432.105,32 zł. Wobec tego, powodowie wzajemni nie są już zobowiązani do zapłaty na rzecz pozwanego wzajemnego jakichkolwiek kwot, natomiast pozwany wzajemny jest zobowiązany do zapłaty na rzecz powodów wzajemnych kwoty 18.652,93 CHF, jako równowartości kwoty 87.855,32 zł, jako nadpłaty nad świadczeniem nienależnym banku ustalonym w PLN, w celu dokonania potrącenia (odpowiedź na pozew wraz z pozwem wzajemnym k. 132-146).

W odpowiedzi na pozew wzajemny, pozwany wzajemny wniósł o oddalenie powództwa wzajemnego w całości oraz wniósł o zasądzenie od powodów wzajemnych na jego rzecz kosztów procesu wraz z ustawowymi odsetkami. (odpowiedź na pozew wzajemny wraz z repliką na odpowiedź na pozew k. 167-177v.).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

W dniu 7 października 2005 r. E. S. (1) i M. S. (1) zawarli z poprzednikiem prawnym (...) S.A. z siedzibą w W. umowę o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem (...) nr (...), na podstawie której, bank zobowiązał się oddać do dyspozycji kredytobiorców kwotę w wysokości 344.250,00 zł przeznaczoną na zakup działki gruntu położonej w miejscowości D. wraz z rozpoczęcia budową domu jednorodzinnego, dokończenie budowy domu oraz pokrycie kosztów opłat notarialno-sądowych.

Zgodnie z zawartą umową, kredyt był waloryzowany kursem kupna waluty w (...) według tabeli kursowej (...) Banku S.A.

Kwota wyrażona w (...) była określona na podstawie kursu kupna waluty w (...) z tabeli kursowej (...) Banku S.A. z dnia i godziny uruchomienia kredytu lub transzy (§ 1 i 7 umowy), przy czym wysokość kredytu wyrażoną w (...) określano jako sumę wszystkich uruchomionych transz kredytu wyrażonych w (...).

Harmonogram spłat, stanowiący integralną część umowy doręczano kredytobiorcy listem poleconym w terminie 14 dni od daty uruchomienia kredytu. Harmonogram spłat był sporządzony w (...), a umowny okres kredytowania wyniósł 360 miesięcy tj. od dnia 7 października 2005 r. do 6 października 2035 r.

Kredyt został oprocentowany według zmiennej stopy procentowej, która w dniu zawarcia umowy wynosiła 2,95 %. W okresie ubezpieczenia kredytu oprocentowanie ulegało podwyższeniu o 1,00 p.p. do wysokości 3,95 %. Zmiana wysokości oprocentowania mogła nastąpić w przypadku zmiany stopy referencyjnej określonej dla danej waluty oraz zmiany parametrów finansowych rynku pieniężnego i kapitałowego w kraju (lub krajów zrzeszonych w Unii Europejskiej), którego waluta jest podstawą waloryzacji. Powyższa zmiana nie stanowiła zmiany umowy.

Wyplata kredytu następowała w VI transzach opiewających odpowiednio na kwoty: I-sza transza 102.000,00 zł, II-ga transza 8.000,00 zł, III-cia transza 79.000,00 zł, IV-ta transza 68.500,00 zł, V-ta transza 58.250,00 zł, VI-ta transza 28.500,00 zł.

Kredytobiorcy zlecieli i upoważnili bank do pobierania środków pieniężnych na spłatę kapitału i odsetek z tytułu udzielonego kredytu z rachunku ich bankowego, zobowiązując się jednocześnie do zapewnienia na rachunku w terminach zawartych w harmonogramie spłat, środków odpowiadających wysokości wymagalnej raty kapitału i odsetek (§ 13B umowy).

Zgodnie z § 12 pkt. 5 umowy, raty kapitałowo – odsetkowe oraz raty odsetkowe spłacane miały być w złotych, po uprzednim przeliczeniu przypadającej raty według kursu sprzedaży (...) z tabeli kursowej (...) Banku S.A. obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50. Wcześniejsza spłata całości kredytu lub raty kapitałowo – odsetkowej a także spłata przekraczająca wysokość raty powodowała, że kwota spłaty była przeliczana po kursie sprzedaży (...) z tabeli kursowej (...) Banku S.A. obowiązującym na dzień i godzinę spłaty.

Na zabezpieczenie spłaty kredytu ustanowiono hipotekę kaucyjną do kwoty 516.375,00 zł na nieruchomości oznaczonej ewidencyjnie działką gruntu nr (...), położonej w miejscowości D., dla której miała być założona nowa księga wieczysta.

Regulamin udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych – w ramach MultiPlanów przewidywał możliwość zmiany waluty będącą podstawą waloryzowania kredytu. Dla przewalutowania kredytu waloryzowanego na złotowy walutę przeliczało się po kursie sprzedaży dotychczasowej waluty kredytu według tabeli kursowej (...) Banku S.A.

Aneks z dnia 9 listopada 2010 r. strony zmieniły poszczególne zapisy umowy, w tym § 10 ust. 2 odnoszący się do oprocentowania kredytu. W myśl zmienionego postanowienia, wysokość zmiennej stopy procentowej na dzień

zawarcia aneksu ustalona została jako stawka bazowa L. 3M dla (...) z dnia 28 maja 2010 r. wynosząca 0,11 %, powiększona o stałą w całym okresie kredytowania marżę M. w wysokości 2,5 %.

W dniu 22 września 2011 r. strony zawarły kolejny aneks do umowy, na podstawie którego to, bank zapewnił kredytobiorcom możliwość dokonywania zmian waluty spłaty kredytu hipotecznego waloryzowanego kursem (...) ze złotych polskich na walutę waloryzacji oraz z waluty waloryzacji na złote polskie w okresie obowiązywania umowy. W przypadku złożenia dyspozycji spłaty w walucie waloryzacji, w całym okresie obowiązywania umowy począwszy od dnia dokonania zmiany waluty spłaty, spłata kredytu dokonywana miała być bezpośrednio w walucie waloryzacji kredytu, bez przeliczania wysokości raty na złote.

(dowód: umowa nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) k. 25-29v., aneks nr (...) k. 58, aneks k. 59, regulamin udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach MultiPlanów k. 30-40v.)

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 7 października 2020 roku, sygn. akt I C 172/20 oddalono powództwo o ustalenie nieważności umowy o kredyt nr (...), ustalono, że nie wiąże kredytobiorców względem banku § 1 ust. 3, § 7 ust. 1, § 8 ust. 4, § 11 ust. 2 i 6, § 14 ust. 5 przedmiotowej umowy. Koszty procesu między stronami wzajemnie zniesiono.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, wyrokiem z dnia 10 grudnia 2021 r., w sprawie o sygn. akt I ACa 814/20, zmienił zaskarżony wyrok w całości, w ten sposób, że ustalił nieważność umowy o kredyt hipoteczny oraz zasądził od banku na rzecz kredytobiorców kwotę 11.834,00 zł tytułem kosztów procesu. Oddalono apelację pozwanego.

Postanowieniem z dnia 10 stycznia 2023 r. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz zasądził od banku na rzecz kredytobiorców kwotę 5.400 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

(dowód: (...))

W piśmie z dnia 23 września 2022 r. powód przesłał do pozwanych pismo, w którym wezwał ich do zapłaty kwoty 500.974,03 zł w terminie 1 miesiąca od dnia doręczenia tego pisma, na którą to kwotę składało się: 344.250,09 zł – kwota całego wypłaconego kapitału w PLN, 156.723,94 zł – kwota stanowiąca wartość świadczenia spełnionego na rzecz pozwanych polegającego na umożliwieniu korzystania z kapitału banku.

Pismem z dnia 2 marca 2023 r. pozwani wezwali powoda do zapłaty kwoty 117.274,69 zł i 66.843,15 CHF z tytułu nienależnego świadczenia z nieważnej umowy o kredyt hipoteczny. Jednocześnie złożyli powodowi oświadczenie o potrąceniu przysługującej im wierzytelności w wysokości 117.274,69 zł i 66.843,15 CHF z wierzytelnością banku z tytułu jego nienależnego świadczenia (wypłaconej kwoty kapitału) z nieważnej umowy o kredyt.

W dniu 10 sierpnia 2023 r. pozwani złożyli powodowi oświadczenie o potrąceniu przysługującej im wierzytelności w wysokości 117.274,69 zł i 66.843,15 CHF z tytułu nienależnego świadczenia z nieważnej umowy o kredyt hipoteczny, wynikającą ze wszystkich spłat rat kapitałowo-odsetkowych płatnych na poczet kredytu z wierzytelnością banku z tytułu jego nienależnego świadczenia (wypłaconej kwoty kapitału w wysokości 344.250 zł) z nieważnej umowy o kredyt hipoteczny.

W odpowiedzi na powyższe, bank pismem z dnia 30 sierpnia 2023 r. wskazał, że suma wszystkich uiszczonych przez pozwanych na poczet unieważnionej umowy kredytu i podlegających zwrotowi przez bank należności wynosi kwotę: 121.750,44 PLN i 66.750,03 CHF, z kolei roszczenie banku zamyka się w kwocie 344.250,09 PLN z tytułu kapitału kredytu. Nadto w piśmie powód podniósł, iż pozwani nie podali daty, z której kurs (...) miały być podstawą przeliczeń.

(dowód: pismo banku k. 98-98v., potwierdzenie odbioru k. 115-115v., oświadczenie o potrąceniu wierzytelności k. 150, potwierdzenie nadania k. 151, oświadczenie o potrąceniu wierzytelności k. 183, potwierdzenie nadania k. 184, śledzenie przesyłki k. 185-186, odpowiedź banku k. 227-228)

Sąd zważył, co następuje:

Fakty ustalono na podstawie spójnego, wiarygodnego materiału dowodowego: dokumentów złożonych przez obie strony (wzajemnie niekwestionowanych) oraz akt sprawy Sądu Okręgowego w Olsztynie o sygn. I C 172/20.

Sąd pominął dowód z opinii biegłego z zakresu bankowości i rachunkowości (k. 235), jak w punkcie 7 ppkt b i c pozwu, modyfikowany pismem z dnia 24.08.2023r. pkt 4 jak na k. 203v.-204, jako nieistotny dla rozstrzygnięcia sprawy. Pominięcie dowodu zgłaszanego przez stronę jest bowiem dopuszczalne wtedy, gdy okoliczności sporne, na które dowód powołano, zostały dostatecznie wyjaśnione (wyrok Sądu Najwyższego z 19 grudnia 2012 r. sygn. akt II CNP 41/12, wyroki SN: z 12 stycznia 2005 r., I CK 451/04, z 5 lutego 2009 r., II UK 176/08 i z 13 grudnia 2010 r., III SK 16/10). Opinia biegłego stanowi jedynie dowód dający Sądowi, rozstrzygającemu sprawę merytorycznie, dokonanie ustaleń w zakresie wymagającym wiadomości specjalnych (a więc wiedzy wykraczającej poza objętą zakresem wiedzy ogólnej – powszechnej). Sąd uznał przy tym, że z uwagi na prosty charakter obliczeniowy sprawy nie było konieczne zasięgnięcie opinii biegłego – suma dochodzona przez powoda w ramach roszczenia o zwrot kapitału za wskazany wyżej okres wynika bowiem wprost z dokumentu niekwestionowanego przez strony. Zgromadzone w sprawie dowody w postaci dokumentów, w pełni pozwalają na dokonanie prawidłowego rozpoznania niniejszej sprawy, zaś wniosek dowodowy o dopuszczenie opinii biegłego potraktował, z uwagi na powyższe, jako nieistotny dla rozstrzygnięcia sprawy.

W tym miejscu godzi się przypomnieć, iż według art. 117 § 1 i 2 k.c. roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu. Zgodnie z art. 118 k.c. termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata. W świetle art. 120 § 1 zdanie pierwsze k.c. bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. W orzecznictwie ugruntowany jest pogląd, że roszczenie banku o zwrot kwoty wypłaconej w wykonaniu nieważnej gwarancji bankowej (art. 410 k.c.), jako związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, przedawnia się z upływem trzyletniego terminu (art. 118 k.c.). Bieg przedawnienia roszczenia wynikającego z zobowiązania bezterminowego rozpoczyna się w dniu, w którym świadczenie powinno być spełnione, gdyby wierzyciel wezwał dłużnika do wykonania zobowiązania w najwcześniejszym możliwym terminie (art. 120 § 1 zdanie drugie w zw. z art. 455 k.c.), niezależnie od świadomości uprawnionego co do przysługiwania mu roszczenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2003 r., I CKN 316/01, OSNC 2004/7-8/117). W ocenie Sądu przedstawiony pogląd judykatury należy uwzględnić w niniejszej sprawie, która dotyczy żądania zwrotu kwoty wypłaconej w wykonaniu nieważnej umowy kredytu. Zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (tj. Dz. U. z 2019 r. poz. 2357) do czynności bankowych zaliczane jest, między innymi, udzielanie kredytów. Zatem takie czynności, choćby nawet zostały wadliwie dokonane, mieszczą się w zakresie działalności gospodarczej. Wynikające z nich roszczenia są konsekwencją tej działalności, której istotą jest udzielanie kredytów. Do roszczeń tych należy zaliczyć więc także roszczenia wynikające z nieważnych umów ponieważ zachodzi ścisły związek między działalnością gospodarczą banku, przejawiającą się w zawieraniu umów kredytowych a wynikającymi z nich roszczeniami, które mogą być oparte na różnych podstawach prawnych, w tym na podstawie przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu czy nienależnym świadczeniu. Dlatego Sąd uznał, iż do roszczenia powoda, będącego przedmiotem sprawy, jako związanego w prowadzeniem przez niego działalności gospodarczej, powinien mieć zastosowanie trzyletni okres przedawnienia, o którym mowa w art. 118 k.c.

Powyższa konstatacja na gruncie niniejszej sprawy nie oznacza jeszcze jednak, że roszczenie to faktycznie uległo przedawnieniu. Wypowiadając się częściowo co do tej kwestii, w wyroku z dnia 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18 i w uchwale z dnia 16 lutego 2021 r., III CZP 11/20, Sąd Najwyższy wyjaśnił, że ze względu na przyznaną kredytobiorcy-konsumentowi możliwość podjęcia wiążącej decyzji co do sanowania niedozwolonej klauzuli i co do zaakceptowania konsekwencji całkowitej nieważności umowy (i sprzeciwienia się zarazem udzieleniu mu ochrony przed tymi konsekwencjami przez wprowadzenie regulacji zastępczej), należy uznać, iż co do zasady termin przedawnienia tych roszczeń może rozpocząć bieg dopiero po podjęciu przez kredytobiorcę-konsumenta wiążącej decyzji w tym względzie. Dopiero wtedy bowiem można uznać, że brak podstawy prawnej świadczenia stał się definitywny (podobnie jak w przypadku *condictio causa finita*), a strony mogły zażądać skutecznie zwrotu nienależnego świadczenia (por. art. 120 § 1 zd. 1 k.c.). Oznacza to w szczególności, że kredytobiorca-konsument nie może zakładać, iż roszczenie banku uległo przedawnieniu w terminie liczonym tak, jakby wezwanie do zwrotu udostępnionego kredytu było możliwe już

w dniu jego udostępnienia (art. 120 § 1 zd. 2 k.c.). Podzielając stanowisko wyrażone w uchwale SN z 7.05.2021 r. (III CZP 6/21, OSNC 2021, nr 9, poz. 56), należy uznać, iż wystąpienie przez konsumenta z żądaniem restytucyjnym opartym na twierdzeniu o całkowitej i trwałej bezskuteczności (nieważności) umowy kredytu nie może być uznane za równoznaczne z zakończeniem stanu bezskuteczności zawieszonyj tej umowy, jeżeli nie towarzyszy mu wyraźne oświadczenie konsumenta, potwierdzające otrzymanie wyczerpującej informacji. Oczywiście w toku postępowania sądowego brak takiego oświadczenia może być substytuowany przez uczynienie zadość obowiązkowi informacyjnemu przez sąd, a podtrzymanie żądania restytucyjnego przez konsumenta - po uzyskaniu stosownej informacji - będzie równoznaczne z odmową potwierdzenia klauzuli i (ewentualnie) ze sprzeciwem co do udzielenia mu ochrony przed konsekwencjami całkowitej i trwałej bezskuteczności (nieważności) umowy.

W związku z powyższym tut. Sąd uznał, że dochodzone w niniejszej sprawie roszczenie powoda nie może być uznane jako przedawnione. Rozprawa, na której pozwani ostatecznie podtrzymali żądanie nieważności umowy, miała miejsce w dniu 30 września 2020 r. (protokół k. 72-74), zaś pozew wpłynął do tut. Sądu w dniu 5 grudnia 2022 r.

Zgodnie z przepisem art. 203 § 1 i 4 k.p.c. pozew może być cofnięty bez zezwolenia pozwanego, aż do rozpoczęcia rozprawy, a jeżeli z cofnięciem połączone jest zrzeczenie się roszczenia – aż do wydania wyroku. Sąd może uznać za niedopuszczalne cofnięcie pozwu, zrzeczenie się lub ograniczenie roszczenia tylko wtedy, gdy okoliczności sprawy wskazują, że wymienione czynności są sprzeczne z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierzają do obejścia prawa.

Pismem procesowym z dnia 28.08.2023r. pozwany cofnął pozew w części dotyczącej żądania zwrotu równowartości świadczenia banku polegającego na korzystaniu przez stronę pozwaną z kapitału udostępnionego przez bank, co do kwoty 156.723,94 PLN wraz z dochodzonymi od tej kwoty ustawowymi za opóźnienie Kolejno pismem z dnia 06.09.2023 r. cofnął pozew w zakresie roszczenia o zwrot kapitału kredytu co do kwoty 117.274,69 PLN.

Cofnięcie pozwu w tym zakresie nie jest sprzeczne z prawem, zasadami współżycia społecznego i nie zmierza do obejścia prawa. Stąd też koniecznym było w tej części umorzyć postępowanie w sprawie – umorzyć postępowanie odnośnie co do roszczenia z punktu I.b) pozwu do kwoty 156.723,94 zł oraz z pkt I.a) pozwu co do kwoty 117.274,69 zł (pkt I 1 sentencji wyroku).

Wraz z cofnięciem pozwu co do w/w kwoty powód zgłosił ostateczne roszczenie, w którym zażądał zapłaty na jego rzecz kwoty 226.975,40 zł tytułem zwrotu świadczenia w postaci części kapitału kredytu wypłaconego stronie pozwanej, kwoty 11.453,56 PLN tytułem skapitalizowanych odsetek ustawowych za opóźnienie liczonych od kwoty 117.274,69 PLN za okres od 1 listopada 2022 r. do 18 sierpnia 2023 r., zmianę wysokości świadczenia (ukształtowanie) w ten sposób, że kwota należności banku od strony pozwanej z tytułu rozliczenia nieważności umowy powinna być poddana waloryzacji sądowej w ten sposób, że poza roszczeniem o zwrot środków wypłaconych przy uruchomieniu kredytu w ich nominalnej wysokości, powodowi przysługuje dodatkowe świadczenie w postaci kwoty 234.599 zł wynikającej z istotnej zmiany siły nabywczej pieniądza oraz w związku z tym zasądzenie na rzecz pozwanego kwoty 234.599 zł.

W takim przypadku powództwo w zakresie roszczenia głównego – roszczenia o zapłatę po jego modyfikacji i cofnięciu w/w zakresie oraz o ukształtowanie świadczenia nie zasługiwały na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności odnieść się należy do żądania zwrotu części kapitału. Powód podnosił, iż nie doszło do skutecznego potrącenia kwoty kapitału w wysokości 226.975,40 zł, bowiem pozwani w oświadczeniu o potrąceniu wierzytelności nie wskazali daty, z której należy przyjąć kurs (...) do przeliczenia wartości spłaty dokonanej bezpośrednio w tej walucie.

W ocenie Sądu pozwani skutecznie złożyli zarzut potrącenia swojej wierzytelności z tytułu spłat rat kapitałowo-odsetkowych w wykonaniu nieważnej umowy w wysokości 117.274,69 zł i 66.843,15 CHF z wierzytelnością banku o zwrot wypłaconego kapitału w kwocie 344.250,00 zł. Celem zarzutu potrącenia jest zgłoszenie twierdzenia, że na skutek zdarzenia w postaci złożenia oświadczenia o potrąceniu doszło do umorzenia wzajemnych wierzytelności do wysokości wierzytelności niższej. Skuteczność tego twierdzenia uzależniona jest od spełnienia przesłanek formalnych

i materialnych. Do pierwszych zalicza się udowodnienie, że oświadczenie o potrąceniu zostało złożone w sposób pozwalający na dotarcie do adresata, zgłoszenie zarzutu potrącenia w procesie w wymaganym terminie i w wymaganej formie w postępowaniu, w którym zarzut taki jest dopuszczalny. Do przesłanek materialnych należy zaliczyć wykazanie, że pozwanemu przysługiwała wierzytelność wzajemna, która została potrącona. Niespełnienie przesłanek formalnych powoduje pominięcie twierdzenia o potrąceniu i nierozpoznanie zarzutu. Niespełnienie przesłanek materialnych skutkuje nieuwzględnieniem żądania oddalenia powództwa z powodu wygaśnięcia wierzytelności powoda (M. M. [w:] A. A., P. P., M. R., M. S., E. S., M. M., Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz aktualizowany. Tom I. Art. 1-477(16), LEX/el. 2022, art. 203(1)).

Mając powyższe na uwadze, wobec spełnienia przez pozwanych przesłanek formalnych zarzutu potrącenia poprzez dołączenie materialnoprawnego oświadczenia o potrąceniu z dowodem nadania na adres powoda i potwierdzeniem doręczenia, jak również przesłanek materialnych poprzez wykazanie, że przysługiwała im wierzytelność wzajemna, należało uznać, że doszło do umorzenia wzajemnych wierzytelności stron do kwoty 344.250,00 zł. Niezależnie od powyższego, powód przyjął do wykonania oświadczenie o potrąceniu i doszło do rozliczenia stron umowy z tytułu wypłaconego pozwanym kapitału kredytu. Niesłuszny okazał się także zarzut, iż pozwani w oświadczeniu o potrąceniu nie wskazali daty, z której należy przyjąć kurs (...) / PLN do przeliczenia spłat dokonanych w walucie (...). Wskazać należy, iż pozwani w odpowiedzi na pozew, w sposób wyczerpujący wyjaśnili sposób przyjętych przeliczeń, oraz podali iż dokonali przeliczenia wg kursu średniego NBP z dnia składania pozwu (k. 134). Sąd podziela w całości przyjęty przez pozwanych sposób przeliczenia kwoty wyrażonej w (...) na kwotę w PLN. Z tego względu żądanie powoda z pkt I pozwu polegało oddaleniu (pkt I 2 wyroku).

Wobec umorzenia powództwa oraz oddalenia roszczenia o zwrot części kapitału kolejno wypada odnieść się do żądania zapłaty kwoty 11.453,56 PLN tytułem skapitalizowanych odsetek ustawowych za opóźnienie liczonych od kwoty 117.274,69 PLN za okres od 1 listopada 2022 r. do 18 sierpnia 2023 r.,

Zgodnie z art. 481 k.c. jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

Mając na względzie treść przywołanego przepisu powód teoretycznie miał prawo naliczać odsetki ustawowe od dnia 1 listopada 2022r. kiedy to roszczenie banku o zwrot wypłaconego kapitału stało się wymagalne. Potrącenie ustawowe dokonuje się bowiem dopiero przez złożenie oświadczenia woli przez jedną z dwóch osób pozostających wobec siebie w pozycji dłużnika i jednocześnie wierzyciela. Dopóki więc do tego nie dojdzie, dopóty potrącenie nie następuje, nawet jeśli spełnione są przesłanki jego dokonania.

Z kolei przepis art. 503 k.c. odsyła do rozwiązań przyjętych dla zaliczania zapłaty – m.in. art. 451 k.c. Oznacza to, że wola dłużnika nie musi być zawsze w pełni uwzględniona przez wierzyciela, ponieważ to, co przypada na poczet danego długu, wierzyciel może przede wszystkim zaliczyć na związane z tym długiem zaległe należności uboczne. Użyte w art. 451 § 1 k.c. sformułowanie „przede wszystkim” oznacza, że wierzyciel może w pierwszej kolejności zaspokoić należności uboczne, nie zaliczając świadczenia chociażby w części na poczet należności głównej. Pojęcie należności ubocznych obejmuje np. odsetki (A. Lutkiewicz-Rucińska [w:] Kodeks cywilny. Komentarz aktualizowany, red. M. Balwicka-Szczyrba, A. Sylwestrzak, LEX/el. 2023).

Należy mieć jednak na uwadze treść z art. 499 zdanie drugie k.c., zgodnie z którym oświadczenie woli o potrąceniu ma moc wsteczną od momentu, w którym stało się możliwe. Przez złożenie oświadczenia o potrąceniu skutki opóźnienia lub zwłoki stron w wykonaniu zobowiązania zostają wyeliminowane. Zniweczenie tych skutków odnosi się do okresu liczonego od momentu, kiedy potrącenie stało się możliwe, do czasu złożenia oświadczenia o potrąceniu.

W dalszej kolejności powstaje pytanie, czy pozwani w okresie od 1 listopada 2022 r. do 18 sierpnia 2023 r. pozostawali w opóźnieniu uzasadniającym naliczanie przez pozwanego odsetek ustawowych od kwoty stanowiącej równowartość kapitału wypłaconego i niezwróconego po wydaniu prawomocnego wyroku ustalającego nieważność umowy. Należy zwrócić uwagę, że pozwani do czasu unieważnienia przedmiotowej umowy o kredyt hipoteczny wpłacili na rzecz

banku łącznie kwotę 117.274,69 zł i 66.843,15 CHF, a więc bank dysponował pełną kwotą stanowiącą równowartość wypłaconego pozwanym kapitału kredytu. Jeśli uwzględni się okoliczność, że odsetki ustawowe pełnią funkcję odszkodowawczą za szkodę wynikłą z opóźnienia (chodzi o ryczałtowe pokrycie szkody poniesionej przez wierzyciela z tego powodu, że nie mógł on w określonym czasie korzystać z należnej mu sumy pieniężnej) oraz, że powód już w dniu 5 grudnia 2022 r. mógł potrącić swoją wierzytelność o zwrot wypłaconego kapitału z wierzytelnością pozwaną o zwrot kwoty stanowiącej sumę spłat, lecz nie zrobił tego licząc na zaskoczenie kredytobiorców, którzy potrzebowali czasu na reakcję na pozew i podjęcie kroków do złożenia oświadczenia o potrąceniu (wcześniej mogli pozostawać w usprawiedliwionym przekonaniu, że doszło do skutecznego rozliczenia stron w zakresie roszczenia sformułowanego w pkt I.a pozwu), roszczenie banku o zapłatę odsetek ustawowych należy ocenić jako sprzeczne ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa i z zasadami współżycia społecznego, co powoduje, że nie korzysta z ochrony (art. 5 k.c.). W związku z powyższym roszczenie o zapłatę kwoty 11.453,56 PLN tytułem skapitalizowanych odsetek ustawowych za opóźnienie liczonych od kwoty 117.274,69 PLN za okres od 1 listopada 2022 r. do 18 sierpnia 2023 r. podlegało oddaleniu (pkt I 2 wyroku).

Nie zasługuje też na uwzględnienie żądanie dotyczące waloryzacji kapitału.

Powód żądał, by waloryzacji dokonać według wskaźników inflacji i jako podstawę prawną swojego roszczenia wskazał art. 358¹ k.c. W ocenie Sądu, prawo to powodowi nie przysługuje. Aktualne i w tej kwestii są wyłożone wcześniej argumenty poczynione na gruncie Dyrektywy 93/13. Dodatkowo przeszkodą uwzględnienia żądania powoda jest sama treść art. 358¹ § 4 k.c., z którego wynika, że waloryzacji sądowej nie może żądać strona prowadząca przedsiębiorstwo, jeżeli świadczenie pozostaje w związku z prowadzeniem tego przedsiębiorstwa. To, że powód jest przedsiębiorcą, jest na tyle oczywiste, że nie wymaga argumentacji. Przedmiotem roszczenia o zwrot kapitału kredytu, w tym o zwrot w zwaloryzowanej wysokości, jest świadczenie pozostające w związku z prowadzeniem przez powoda przedsiębiorstwa. Sąd zna argumenty przeciwników tego poglądu, wskazujących na to, że chodzi o świadczenie nienależne, a nie o świadczenie z obowiązującej umowy, ale nie zgadza się z tymi argumentami. W związku z prowadzeniem przedsiębiorstwa było sformułowanie wadliwej umowy, następnie wykonywanie nieważnego stosunku prawnego, a obecnie rozliczenie się z kontrahentami w wyniku sądowego unieważnienia umowy. Związek nie został zerwany na żadnym etapie. Dlatego powództwo w zakresie żądania ewentualnego zostało oddalone na podstawie art. 358¹ § 4 k.c. (Sąd przeszedł do rozpoznania żądania ewentualnego wskutek oddalenia powództwa w zakresie żądania głównego).

Za oddaleniem powództwa w części dotyczącej waloryzacji kapitału przemawia także treść orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 15.06.2023r., sygn. akt C 520/21. Sąd Rejonowy dla Warszawy-Śródmieście w Warszawie zadał (...) pytanie prejudycjalne o to, czy po stwierdzeniu nieważności umowy kredytu banki i konsumenci, poza zwrotem pieniędzy zapłaconych w wykonaniu nieważnej umowy wraz z odsetkami, mogą dodatkowo domagać się: „jakichkolwiek innych świadczeń, w tym należności (w szczególności wynagrodzenia, odszkodowania, zwrotu kosztów lub waloryzacji świadczenia). Z pytania (...) sądu wynika więc, że chodziło w nim również o waloryzację.

Opinia Rzecznika Generalnego w sprawie C-520/21 dotyczyła wszystkich świadczeń i należności opisanych w pytaniu prejudycjalnym, w tym waloryzacji. Rzecznik w opinii nie wymienia odrębnie wszystkich rodzajów należności, o które pytał sąd krajowy, a posługuje się zbiorczo określeniem „roszczeń”.

(...) w uzasadnieniu wyroku zauważył, że sąd polski pyta wprost o waloryzację sądową. Treść pytania prejudycjalnego została przytoczona w punkcie 29 wyroku i znajduje się tam, informacja o tym, że (...) sąd pyta również o dopuszczalność waloryzacji świadczeń. W uzasadnieniu wyroku Trybunału, w części „ramy prawne” znajduje się punkt 8, stanowiący powtórzenie art. 358¹ k.c., który dotyczy właśnie między innymi waloryzacji sądowej z uwagi na utratę wartości pieniądza w czasie.

(...) w wyroku zbiorczo określa wszystkie roszczenia, o które pyta sąd krajowy, jako „rekompensaty”. Takie podejście Trybunału wynika wprost z pkt 63 wyroku. Stąd też w odpowiedzi na pytanie prejudycjalne Trybunał nie wymienia odrębnie wszystkich rodzajów roszczeń, o które pytał sąd krajowy, a zbiorczo określa je jako „rekompensaty”. W punkcie 76 Trybunał wskazuje na wszelkie roszczenia („rekompensaty”) wykraczające poza zwrot kapitału wypłaconego z tytułu wykonania umowy kredytu, jako roszczenia, które osłabiałby odstraszący skutek zamierzony przez dyrektywę 93/13. Podobnie te roszczenia zostały określone w punkcie 78 wyroku.

Z powyższego wynika jasny wniosek, że kredytodawcy nie należy się również waloryzacja kapitału.

Nawet gdyby nie podzielić przedstawionej wyżej argumentacji skierowanej przeciwko roszczeniu powoda o wynagrodzenie i przeciwko żądaniu kapitalizacji, należałoby oddalić powództwo w tym zakresie wobec nadużycia prawa podmiotowego przez powoda oraz do sprzeczności z zasadami współzycia społecznego (lojalności kupieckiej i zaufania do sektora bankowego). To w końcu powód jednostronnie sformułował umowę dotkniętą wadami skutkującymi nieważnością stosunku prawnego.

O kosztach procesu z powództwa głównego (pkt I 3) orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). W wypadku cofnięcia pozwu obowiązek zwrotu kosztów procesu na rzecz pozwanego, na jego żądanie, obciąża powoda bez względu na przyczynę cofnięcia. Dopuszczalne jest odstępstwo od tej zasady w sytuacji, gdy powód wykaze, że wystąpienie z powództwem było niezbędne dla celowego dochodzenia praw lub celowej obrony, z uwzględnieniem okoliczności istniejących w dacie wytoczenia pozwu. W przedmiotowej sprawie, nie można przyjąć celowości dochodzenia od pozwanych zwrotu kapitału na drodze sądowej. Nadto pozwani nigdy nie kwestionowali obowiązku zwrotu bankowi kwoty wypłaconego kapitału.

Na koszty procesu pozwanych w łącznej kwocie 10.817 zł składają się: skarbowa od pełnomocnictwa (17 zł) i wynagrodzenie pełnomocnika w stawce wynikającej z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokatów (10.800 zł) i taką kwotę na ich rzecz należało zasądzić tytułem zwrotu kosztów procesu z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za okres od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

W dalszej kolejności wypadało odnieść się do powództwa wzajemnego, w którym powodowie wzajemni dochodzili zasądzenia od pozwanego wzajemnego kwoty 18.652,93 CHF. Przypomnieć należy, iż powodowie wzajemni skutecznie złożyli zarzut potrącenia swojej wierzytelności z tytułu spłat rat kapitałowo-odsetkowych w wykonaniu nieważnej umowy w wysokości 117.274,69 zł i 66.843,15 CHF z wierzytelnością banku o zwrot wypłaconego kapitału w kwocie 344.250,00 zł. Mając na uwadze, iż powodowie wpłacili łącznie po przeliczeniu na PLN kwotę 432.105,32 zł, po stronie powodów wzajemnych pozostało roszczenie o zapłatę kwoty 87.855,32 zł. Jak wspomniano wcześniej, Sąd podzielił w całości stanowisko powodów wzajemnych, iż do przeliczenia świadczenia przyjąć należy średni kurs NBP z dnia wniesienia pozwu wzajemnego, tj. 07.03.2023 r., który wynosił 4,71. Zatem dokonując przeliczenia z PLN na (...) różnicy między dokonanymi wpłatami na rzecz pozwanego wzajemnego a wypłaconym przez niego kapitałem, otrzymujemy kwotę 18.652,93 CHF, którą to kwotę należało zasądzić na rzecz powodów wzajemnych, zgodnie z ich żądaniem.

W tym miejscu godzi się przypomnieć, że nieważność umowy oznacza, że nie istnieje stosunek zobowiązaniowy między stronami, jaki miałby powstać w wyniku jej zawarcia. W konsekwencji, strony, które zawarły nieważną umowę, powinny sobie zwrócić wzajemnie otrzymane świadczenia. Skoro bowiem podstawa tych świadczeń została uznana za nieważną i sprzeczną z prawem, świadczenia te są świadczeniami nienależnymi w rozumieniu art. 410 k.c. Zgodnie z nim w przypadku świadczeń nienależnych zastosowanie znajdują przepisy art. 405 i nast. k.c., które przewidują obowiązek zwrotu korzyści uzyskanych kosztem innej osoby. Wyjaśnić także należy, że stwierdzenie, że świadczenie spełnione przez kredytobiorcę na podstawie postanowienia abuzywnego jest świadczeniem nienależnym, oznacza, że podlega ono zwrotowi. Spełnienie świadczenia wypełnia przesłankę zubożenia po stronie powodów, a uzyskanie tego świadczenia przez pozwanego – przesłankę jego wzbogacenia (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku V

Wydział Cywilny z dnia 18 grudnia 2020 r., V ACa 447/20, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, publ.). Stosownie do uchwały składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2021 r., mającej moc zasady prawnej, jeżeli bez bezskutecznego postanowienia umowa kredytu nie może wiązać, konsumentowi i kredytobiorcy przysługują odrębne roszczenia o zwrot świadczeń pieniężnych spełnionych w wykonaniu tej umowy. Kredytobiorca może żądać zwrotu świadczenia od chwili, w której umowa kredytu stała się trwale bezskuteczna. Zatem w celu dokonania rozliczeń nieważnej umowy o kredyt hipoteczny, pozwany wzajemny winien wpłacić na rzecz powodów kwotę 18.652,93 CHF (pkt II 1. wyroku).

Roszczenie powodów wzajemnych podlegało oddaleniu jedynie w zakresie żądania odsetek ustawowych do dnia wyrokowania. Powodowie wzajemni zażądali w pozwie zasądzenia odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia następującego po dniu doręczenia wezwania i oświadczenia o potrąceniu pozwanemu wzajemnemu. Wskazać należy, iż powodowie wzajemni do wezwania i potrącenia z dnia 02.03.2023 r. dołączyli jedynie potwierdzenie nadania (k. 151). W żaden sposób nie wykazali kiedy to wezwanie zostało doręczone pozwanemu wzajemnemu. Zatem ciężko ustalić jest datę od której powodowie wzajemni dochodzą zasądzenia odsetek. W związku z powyższym, Sąd uznał iż zasadnym będzie zasądzenie odsetek ustawowych od dnia zamknięcia rozprawy, tj. 10 listopada 2023 r.

W związku z tym, Sąd na podstawie art. 481 § 1 k.c. zasądził odsetki za opóźnienie od dochodzonej kwoty od dnia 10 listopada 2023 r. do dnia zapłaty, o czym orzekł w pkt II 1. sentencji wyroku. Na tej samej podstawie prawnej Sąd oddalił żądanie odsetek od ww. kwoty w pozostałym zakresie, o czym orzekł w pkt II 2. sentencji wyroku.

O kosztach procesu z powództwa wzajemnego orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. poprzez obciążanie pozwanego wzajemnego obowiązkiem ich zwrotu na rzecz powodów wzajemnych w całości. Powodowie ulegli swemu żądaniu w nieznacznym zakresie tj. odnośnie odsetek ustawowych za opóźnienie. Koszty procesu po stronie powodowej obejmowały uiszczoną opłatę od pozwu (1.000 zł) oraz wynagrodzenie pełnomocnika (adwokat) w stawce wynikającej z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokatów (5.400 zł).

sędzia Krystian Szelaąg